

HET HOORT NIET BIJ DE LEEFTIJD

Carmen de Jonge is voorzitter van de NVAB en bestuurder, toezichthouder en adviseur op het snijvlak van privaat-publieke samenwerking

CARMEN DE JONGE

Al in 2019 is het, langzaam alom bekende, SIRM-rapport aangeboden aan het Ministerie van VWS. De conclusie uit dat rapport is best ontluisterend; op dat moment weten we met de hoorzorg slechts zo'n 55 procent van alle mensen met gehoorverlies te bereiken. Dat getal zal nu niet veel hoger zijn. Daar liggen natuurlijk allerlei redenen aan ten grondslag: van niet willen tot zich niet bewust zijn, van nog niet aandurven tot zich ervoor schamen. Echter, volgens de conclusie van het rapport is de maatschappelijke impact van dusdanige aard, dat het zeker de moeite loont om met elkaar te werken aan het vroeger opsporen en goed begeleiden richting de goede hooroplossing (zie tabel).

De afgelopen jaren zijn er steeds meer studies gepubliceerd die de samenhang tussen gehoor en vitaliteit op het werk leggen. Er komen ook steeds meer inzichten die laten zien dat een verminderd gehoor ertoe kan leiden dat mensen zich langzamerhand terugtrekken uit het maatschappelijke leven; en dat het afbreuk doet aan de cognitieve hersenfuncties, waardoor het eventuele dementie kan versnellen.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft, met name op het terrein van preventie en screening, waardevolle adviezen gegeven. Het zou goed zijn als deze ook in Nederland serieus geïmplementeerd worden. Daarvoor moeten we niet enkel kostengefocust kijken naar de uitgaven op hulpmiddelen, maar ook willen investeren in een meer integrale blik. De WHO heeft al eens becijferd dat een investering van één euro het tienvoudige oplevert. Dit zijn conclusies die ook voor de Nederlandse praktijk gelden, zo bleek uit genoemd SIRM-rapport. In de zorgbudgettering is dat wellicht lastig omdat de directe baten niet direct in te boeken zijn; de indirecte baten blijken echter enorm en... niet onbelangrijk, we voorkomen er veel leed mee.

De laatste tijd vertellen steeds meer professionals positieve verhalen. Hier en daar lijkt het stigma, dat sommige mensen ervaren, enigszins te worden doorbroken. Ook in mijn eigen kennisgeving hoor ik werkenden die blij zijn dat ze de stap naar een hooroplossing hebben gezet. Ze voelen zich daardoor vitaler en kunnen volwaardig meedoen. Maar er is wel iets meer nodig, als we de adviezen van de WHO willen omzetten in daden. Dat kunnen we niet alleen. Er is bredere voorlichting nodig, er moet meer ingezet worden op preventie, op gehoorscreening en op samenwerking met andere zorgverleners zoals huisartsen, bedrijfsartsen en specialisten in de ouderengeneeskunde. Een aantal richtlijnen wordt binnenkort weer onder de loep genomen; hét moment om hier, samen met deze zorgprofessionals, aandacht op te vestigen en dan ook samen tot implementatie te komen.

Met een antwoord als 'Het hoort bij de leeftijd' mogen cliënten niet weggestuurd worden; vraag liever door naar de belemmeringen die worden ervaren en verwijs door. De werknemer die, als gevolg van gehoorverlies, dreigt te worden afgekeurd voor zijn werk had eigenlijk al veel eerder opgespoord moeten worden. Dan waren er tijdig maatregelen genomen en kon deze man of vrouw vitaal tot aan het pensioen doorwerken. En in de ouderengeneeskunde zou de hoor-screening vroegtijdig ingezet moeten worden om te zorgen dat mensen zich niet als gevolg van hun gehoorverlies steeds meer terugtrekken.

Met een aantal partijen in het veld, van patiëntenorganisatie tot fabrikanten en van audiciens tot verzekeraars willen we een gezamenlijke ambitie neerzetten om tot een verdere reductie van onbehandeld gehoorverlies te komen. Dat zal zeker niet makkelijk zijn en ja, dat zal zeker een investering vergen. Maar... het levert het tienvoudige op! De moeite waard zou ik zeggen.

Wat het de Nederlandse maatschappij kost als we géén hoorzorg inzetten

Verminderde arbeidsparticipatie	2,9 miljard
Verlies kwaliteit van leven	2,8 miljard
Indirecte component: eenzaamheid en vroeger intreden van dementie	0,1 miljard

Totaal maatschappelijke kosten

5,8 miljard

Nb. Obv cijfers 2019: 1,3 mln mensen met een gehoorverlies > 35 dB